

Omnibus direktīva: stingrākas prasības pārdevējiem un bargi sodi 3/10/2021

2019. gada nogalē pieņemtās Direktīvas (ES) 2019/2161¹ ("Omnibus direktīva") transponēšanas termiņš dalībvalstīm ir 2021. gada 28. novembris, savukārt grozītajam nacionālajam regulējumam jāstājas spēkā līdz 2022. gada 28. maijam. Šajā rakstā – par būtiskām izmaiņām un prasībām tirgotājiem, ko ieviesīs jaunā direktīva.

Pārdevējs pārkāpumu gadījumos maksās kompensāciju patērētājam

Patērētājiem, kam radies kaitējums negodīgas komercprakses dēļ, būs pieejami samērīgi un efektīvi tiesiskās aizsardzības līdzekļi, tostarp kompensācija par patērētājam nodarīto kaitējumu un attiecīgi cenas samazināšana vai līguma izbeigšana.

Katra dalībvalsts pati noteiks šo tiesiskās aizsardzības līdzekļu piemērošanas nosacījumus un sekas. Atbildīgās iestādes vērtēs negodīgās komercprakses būtību, smaguma pakāpi, patērētājam nodarītos zaudējumus un citus apstākļus.

Sods 4% apmērā no apgrozījuma

Negodīgas komercprakses aizlieguma likumā noteiktais maksimālais sods šobrīd ir 100 000 eiro, bet *Omnibus* direktīva paredz bargākus sodus, proti, līdz 4% no pārdevēja vai piegādātāja gada apgrozījuma vienā vai vairākās dalībvalstīs. Ja gada apgrozījuma apmēru nebūs iespējams noskaidrot, tad maksimālo soda naudu varēs noteikt līdz aptuveni 2 miljoniem eiro.

Īpašas informācijas prasības tiešsaistes tirdzniecības vietās noslēgtiem līgumiem

Omnibus direktīva ievieš vairākus jaunus terminus un plašāku tvērumu komersantiem, kuri pārdod preces vai sniedz pakalpojumus, izmantojot tiešsaistes tirdzniecības vietu. Galvenais uzsvars likts uz patērētāju tiesību aizsardzību digitālā vidē, kas nenoliedzami radīs korekcijas un jaunus pienākumus tiešsaistes vides uzlabošanā pašiem tirgotājiem vai pakalpojumu sniedzējiem.

Stingrāks maldinošas komercprakses regulējums

Omnibus direktīva mudina dalībvalstis pieņemt stingrākus noteikumus, aizsargājot patērētājus pret agresīvu vai maldinošu pārdošanas praksi, īpaši uzsverot iespēju ierobežot nelūgtus apmeklējumus patērētāja mājās.

Par maldinošu komercpraksi turpmāk atzīstama informācijas sniegšana, atbildot uz patērētāja tiešsaistes meklēšanas vaicājumu (*search query*), no kurās nebūs skaidri saprotams, ka tā ir apmaksāta reklāma.

Nereti pēc preces iegādes patērētāji to nožēlo, jo ļāvušies veikla tirgotāja apvārdošanai. Šādos gadījumos katra dalībvalsts var noteikt savu nacionālo atteikuma tiesību periodu, kurā patērētājam ir iespēja atteikties no agresīvas vai maldinošas tirgvedības ietvaros iegādātām precēm.

Par maldinošu pārdošanas praksi uzskatīs arī bīlešu tālākpārdošanas prasību neievērošanu vai apiešanu, par ko paredzēti bargi sodi.

Aizliegta vienādu preču kvalitātes atšķirība dažādās dalībvalstīs

Nav noslēpums, ka preču kvalitāte starp dalībvalstīm atšķiras. Proti, patērētāji dodas iepirkumu tūrēs uz citām dalībvalstīm ne tikai tāpēc, ka preces tur lētākas, bet arī tādēļ, ka tām pašām precēm ir labāka kvalitāte. *Omnibus* direktīva novērsīs šādus gadījumus, nosakot, ka nepatiesa informācija par vienādu preču saturu un kvalitāti dažādās dalībvalstīs būs uzskatāma par maldinošu komercpraksi, par ko uzraudzības iestādes varēs piemērot sodu.

Ierobežos viltus atsauksmu sniegšanu

Daudzi tirgotāji mēdz negodprātīgi izmantot atsauksmu un novērtējuma sniegšanas funkciju, pārveidojot sniegtās atsauksmes vai izveidojot pavisam jaunas atsauksmes. Arī šādu komercpraksi turpmāk klasificēs kā maldinošu, par ko tirgotājam varēs piemērot sodu. Līdzīgi notiks arī gadījumos, kad tirgotājs algo personu, kura sniedz atsauksmes vai sagroza dažādus izteikumus reklāmas nolūkos.

Tirgotājiem turpmāk būs jāpārbauda sniegtās atsauksmes un jāspēj pierādīt, ka konkrētā persona tiešām iegādājusies preci un savu atsauksmi ievietojusi personisku motīvu vadīta.

Stingrāki nosacījumi maksāšanai ar personas datiem

Omnibus direktīvā ir dota tieša atsauce uz Vispārīgo datu aizsardzības regulu (ES) 2016/679, kas nozīmē to, ka tirgotāji izpilda tajā noteiktos pienākumus.

Lai gan šīs datu aizsardzības prasības tirgotājiem nav nekas jauns, *Omnibus* direktīva ievieš korekcijas tieši attiecībā uz distances līgumiem, kuros patērētājs par pakalpojumu vai digitālo saturu samaksā tirgotājam ar saviem personas datiem. Tādējādi jaunais regulējums atzīst personas datus par līdzvērtīgiem jebkuram citam maksāšanas līdzeklim.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/2161, ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 98/6/EK, 2005/29/EK un 2011/83/ES attiecībā uz Savienības patērētāju tiesību aizsardzības noteikumu labāku izpildi un modernizēšanu. Pieņemts: 27.11.2019. Pieejams šeit.